

ΕΣΤΙΑ

30 ΜΑΙ. 2009

30 Μαΐου 2009

Υποτίμηση ήθους καί νοημοσύνης

του Νικ. Λ.Γ. Λιναρδάτου

Μηδενί δίκην δικάσεις πρὶν ἀκούσεις τὰ παραμύθια καὶ τῶν δύο διαδίκων (Φωκυλίδης· ἐπικαιροποιημένος). Προτοῦ μὲ καταδικάσετε (γιά ἐπαναλήψεις, γιά πολλοστή ἐπάνοδο στὸν σχολιασμό τῶν λεγομένων τοῦ προέδρου τοῦ ΠΑΣΟΚ), ἀκούσετε, σὰς παρακαλῶ, τὴν ἀπολογία μου. Ἐπι-νέρχομαι, ἀγαπητοὶ κριτές μου, γιατί τέρπομαι διαβάζοντας τίς ὁμιλίες, δηλώσεις, ἀποφάσεις, συνεντεύξεις, ἄρθρα τοῦ κ. Γιώργου Α. Παπανδρέου. Νά σὰς δώσω ἀφορμὴ νά τεθεῖτε κι ἐσεῖς εἰς ἀναζήτηση αὐτῆς τῆς «τέρψεως». Νά σὰς προσφέρω, δειλὰ, λίγη τροφή γιά τέρψη. Ἐλπίζω π.χ. πῶς ἡ ἀτάκα τοῦ Γιώργου «ὅτι θά ἀλλάξει τὸν κόσμον μας» περιέχει τερψιλαρύγγιες γεύσεις: ἀνεξάλειπτες (στὴν ὁμιλία του στὴ London School of Economics, 27 Ἀπριλίου).

Ἐγὼ τὴ σκέφτομαι καὶ τὴν ξανασκέφτομαι. Τώρα μάλιστα τὴν τοποθετῶ στὸ προσηκόν φιλοσοφικὸ (τῆς ἱστορίας) πλαίσιο. Τί ἐννοῶ: Ἐχομε τὸ τοῦ Τόμας Κάρλαϊλ (Thomas Carlyle 1795-1881): «Ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου δὲν εἶναι παρά ἡ θιογραφία τῶν μεγάλων ἀνδρῶν». Ἀντίθετη ἢ μαρξιστικὴ θεωρία. Ἀποδίδει βασικὸν ρόλο στὴν πάλη τῶν κοινωνικῶν τάξεων· οἱ οἰκονομικὲς σχέσεις μοχλοὶ τῶν ἱστορικῶν ἐξελίξεων. (Τελείως σχηματικὴ παράθεση). Ὁ κ. Παπανδρέου προφανῶς συντάσσεται μὲ τὴ θεωρία τοῦ Κάρλαϊλ τῶν ἡρώων. Μεταξὺ τούτων φαίνεται ὅτι κατατάσσει καὶ τὸν ἑαυτοῦ του· ὁδηγοῦντα τὴν ἀνθρωπότητα πρὸς τὴ μεγάλη ἀλλαγὴ.

Πάμε στὴν 4η Σύνοδο τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κινήματος τὴν 9η Μαΐου. Ἐκεῖ τὸ διέπραξε: «Σοσιαλισμὸ καὶ δημοκρατία ἢ θαρβαρότητα. Αὐτὸ εἶναι τὸ σημερινὸ πραγματικὸ στοίχημα στὴν Ἑλλάδα, στὴν Εὐρώπη καὶ σὲ παγκόσμιο ἐπίπεδο». Αὐτὸς μπροστάρης. Σημαιοφόρος. «Καθάλα καλπάζοντας, καλπάζοντας / τὴν ἡμέρα, μέσα στὴν νύχτα, τὴν ἡμέρα...» (ἡ ἀρχὴ ἀπὸ «Τὸ τραγούδι τοῦ ἔρωτα καὶ τοῦ θανάτου τοῦ σημαιοφόρου Χριστόφορου Ρίλκε» τοῦ Rainer Maria Rilke). Οἱ πεζολόγοι καὶ οἱ κακεντρεχεῖς εἶπαν· λογοκλοπὴ ἀπὸ τὴ Ρόζα Λούξεμπουργκ καὶ τὸν Καστοριάδη. Ἄλλως ὅμως τὸ βλέπω ἐγὼ. Καὶ νά σὰς πῶ πῶς: Βάρβαρος· καθέννας πού δὲν εἶναι Ἕλληνας. Δὲν μὰς πιάνει· ἔχομε γνήσια πιστοποιητικὰ γεννήσεως ἑλληνικῶν δῆμων. Δεύτερη ἐννοια: αὐτὸς πού εἶναι ἀξεστός, ἀγροῖκος, ἀπαίδευτος· τοῦ λείπει καλλιέργεια· ἄμουσος.

Ἄμουσος. Ἡ πιὸ παραδειγματικὴ περίπτωση ὁ Ἄνδρέας Γ. Παπανδρέου. Ὅσα χρόνια ἐζησε στὴν Ἑλλάδα δὲν ἀναφέρθηκε πουθενὰ ὅτι παρακολούθησε μιά συναυλία, μιά παράσταση ὄπερας, μιά θεατρικὴ παράσταση· δὲν ἐπισκέφθηκε μιά ἐκθεση ζωγραφικῆς. Τὸ φόρτε του, ἡ ζεϊμπεκιά· ἐκδήλωση καὶ ἐκφραση τῆς πνευματικότητάς του. (Ζεϊμπέκης, στρατιώτης ἀτάκτων σωμάτων ἢ χωροφύλακας στὴν σουλτανικὴ Τουρκία). Ἐπὶ τὰ ἴχνη ὁ υἱός. Γιά τὸν Εὐάγγελο Γιαννόπουλο τὰ σκυλάδικα, κέντρα πολιτισμοῦ. Οἱ πατέρες τοῦ σοσιαλισμοῦ μας. Ἀντιστροφή δηλαδὴ τοῦ διλήμματος: Ὁ σοσιαλισμὸς λοιπὸν δὲν ἀποκλείει νά ἔχει θάρβαρον χαρακτήρα. Οὔτε διεθνῶς: «...κι ἂν τὸ ἐπαναστατικὸ ὄνειρο ἦταν, στὸ βάθος, ἓνα θάρβαρο ὄνειρο...» ἀναρωτήθηκε ὁ Γάλλος φιλόσοφος, ἱστορικὸς καὶ κοινωνιολόγος Michel Foucault (1926-1984). Ὁ ἥρωάς μας πάντως, εὐτυχῆς γιά τὸ εὐρημά του, τὸ ἐπαναλαμβάνει στὴν ὁμιλία του στὸ Σοσιαλιστικὸ Συμπόσιο τῶν Ἀθηνῶν τῆς 12ης Μαΐου. Σοσιαλισμὸς ἢ θαρβαρότητα.

Νεώτερη ὁμιλία. Στὴν Παλαιὰ Βουλὴ τίς 22 τοῦ μηνὸς σὲ ἐκδήλωση τοῦ κινήματος. Στὸ Λεξικὸ τῆς Κοινῆς Νεοελληνικῆς (Ἰδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη ΑΠΘ) διαβάζω: «Βερμπαλισμὸς: Ἡ χρησιμοποίησις λέξεων, φράσεων καὶ ἐντυπωσιακῶν ρητορικῶν σχημάτων σὲ ἓνα λόγο χειμαρρῶδη, πού εἶναι ὅμως κενὸς νοήματος, ἀσαφῆς, πού δὲν ἀνταποκρίνεται στὶς ἀντίστοιχες ἐννοιες». Συνώνυμα καὶ συγγενικά: φλυαρία, περιττολογία, ἀδολεσχία, ἀερολογία, σαπουνόφουσκα, μωρολογία, φληνάφημα. Μερικὰ μόνο. Διαλέγετε καὶ παίρνετε· ὅσοι ἔχετε τὸ κέφι καὶ τὴν ὑπομονὴ νά ψάξετε στὸν ἰστοχώρο τοῦ ΠΑΣΟΚ.

Ἄφου διαβάσετε τὰ σχετικὰ, ἐπιλέξετε ἓναν ἀπὸ τοὺς παραπάνω χαρακτηρισμοὺς· ἢ ἐπιλογή προσωπικῆ. Ὁ βερμπαλισμὸς ἐπιδέχεται συνήθως, γιά νά προσδιοριστεῖ ἀκριβέστερα ὁ βαθμὸς του, τὸ ἐπίθετο ἀκρατός. Ἄκρατος βερμπαλισμὸς, ἢ δικὴ μου ἐπιλογή. Τέσσαρες περίπου χιλιάδες λέξεις. Περισσότερες μπορεῖ· λιγότερες ὄχι. Ἀρχισε μὲ ἓνα εὐφυσολόγημα: «Ἡ Κυβέρνησις κλείνει τὸ Κοινοβούλιο γιά νά πετύχει τὴν παραγραφὴ. Σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν κυβέρνησις, ἐμεῖς ἀνοίγομε τὴν Παλαιὰ Βουλὴ καὶ παρουσιάζομε τὴν πρότασίν μας γιά τὴ δημοκρατικὴ ἀναδόμησι τοῦ κράτους». Ἄνοστο. Προκαλεῖ ἐξ ἴσου ἄνοστο σχόλιο: Τὴν πρότασίν σας πού εἶναι πιὸ παλαιὰ ἀπὸ τὴν παλαιὰ Βουλὴ... Ἐπὶ τοῦ περιεχομένου: Μπορεῖ ἡ κυβέρνησις νά ἐκλείσει τὸ Κοινοβούλιο γιά νά πετύχει τὴν παραγραφὴ. Τὴν ὁποία ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶχαν ἤδη ἐξασφαλίσει οἱ δικοὶ σας. Ὡς ἐτούτῃ τῇ στιγμῇ τὸ μόνον σίγουρο πού γνωρίζομε εἶναι τὸ ἑκατομμύριο μάρκα τοῦ Θεόδωρου Τσουκάτου· πασόκου διακεκριμένου. Καὶ ὅτι ὅλες οἱ βρωμοδουλειές τῆς Siemens, τῆς M.A.N., τὸ C41 ἐγίναν ἐπὶ κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ. Ἐπὶ Νέας Δημοκρατίας, ἂν ἐγίνε κάτι, ἀπομεινάρια, ρετάλια στὴν παραλαβὴ τῶν ἐργῶν. Καὶ ἡ ὑπόθεσις Βα-

Ἡ συνέχεια στὴν τελευταία σελίδα

Ἡ συνέχεια ἀπὸ τὴν πρώτη σελίδα

Ἐποτίμηση ἠθους καὶ νοημοσύνης

τοῦ Νικ. Λ.Γ. Λιναρδάτου

τοπεδίου ἐπὶ ΠΑΣΟΚ ἄρχισε ἐτέθησαν οἱ θάσεις. Ἰσότητα λοιπόν. Ἰσότητα δὲν εὐαγγελίζεστε στὶς ὁμιλίες σας;

Μπορεῖ ὁμως νὰ τὴν ἐκλείσει τὴ Βουλὴ ὁ πρωθυπουργὸς γιὰ ἄλλους λόγους. Ἐτοίμαγμα πού ἐγινε, μόνο ὁ ἴδιος θὰ πρέπει νὰ ξέρει. Ἐμεῖς μόνο εἰκασίες μποροῦμε νὰ κάμουμε. Μία: Γιά νὰ ἀποφευχθεῖ ἡ περαιτέρω γελοιοποίηση τοῦ ὑψιστοῦ θεσμοῦ τῆς κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας· μέ τὴν ἐκδοση, ὕστερα ἀπὸ ἡμέρες καὶ νύχτες ἀνούσιων συζητήσεων, πέντε διαφορετικῶν γιὰ κάθε ὑπόθεση πορισμάτων· τῶν ὁποίων τὸ περιεχόμενο εἶναι ἀπὸ πρὶν πλήρως γνωστό. Γιά νὰ προληφθεῖ περαιτέρω διασυρμὸς τῆς πολιτικῆς μας κουλτούρας.

Τὸ δῆλημα ὁμως γίνεται δεκτὸ ἀπὸ τὸν κόσμον μέ γενικευμένη ἀποδοκιμασία. Οἱ δημοσκοπήσεις ἀρνητικές. Ἀκολουθεῖ ἐντονη καὶ ἐκτεταμένη προσπάθεια νὰ συμμαζευτοῦν τ' ἀσυμμάζευτα. Ὅλοι στὴν προσπάθεια νὰ ἐρμηνεύσουν τὴν βαρβαρότητα· τί ἐννοοῦσε. Κατὰ νεώτερες ἐκδοχὲς τοῦ ἴδιου. Ἡ βαρβαρότητα ὡς παγκόσμιο φαινόμενο. «Τὸ δῆλημα τὸ ἀνέλυσε ἀνάγλυφα σὲ ἓνα πρόσφατο βιβλίο τοῦ ὁικονομολόγου Πῶλ Κόλιερ μιλώντας γιὰ τὴν βαρβαρότητα στὴν ὁποία ζεῖ τὸ ἓνα δισεκατομμύριο τῶν πιο φτωχῶν πολιτῶν τοῦ πλανήτη μας». Ὁ καημὸς μεταφέρθηκε γιὰ τοὺς φτωχοὺς τοῦ πλανήτη. Δὲν εἶπε ὁμως ὅτι κατὰ τὴν ἐξάπλωση τῆς καπιταλιστικῆς παγκοσμιοποιήσεως τὸ οἰκονομικὸ ποσοστὸ τῆς φτώχειας, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν καὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ, ἐμειώθηκε μεταξὺ 1981 καὶ 2005 κατὰ 25% περίπου (πηγὴ World Bank).

Ἡ τελευταία «βερεσιόν». Στὴ Δραπετσῶνα τὶς 23 τοῦ περασμένου μηνός: «Ἐμεῖς πρέπει νὰ ξεφύγουμε ἀπὸ τὴν βαρβαρότητα, πού θέλουν κάποιοι, νὰ συνεχίζουμε δηλαδὴ νὰ ρίχνουμε τοιμὲντα ἐκεῖ πού χρειάζεται ποιότητα ζωῆς». Ἡ βαρβαρότητα λοιπόν ὡς ἀρχιτεκτονικὸ πρόβλημα. Νὰ προτιμᾶται τὸ γυαλί ἀπὸ τὸ τοιμὲντο; Ἀπὸ τὸ δῆλημα «σοσιαλισμὸς ἢ βαρβαρότητα», ὕστερα ἀπὸ διάφορες δολιχοδρομίες, καταλήξαμε σὲ πρόβλημα ἐπιλογῆς οἰκοδομικῶν ὑλικῶν. Προτιμητέες οἱ κατασκευές στὴν basis νοῦς. Ζήτη ἢ πατρίς, πού ἔλεγε σὲ παρόμοιες περιστάσεις ὁ ἀλησμόνητος Παῦλος Μπακογιάννης.

Ἀλλά, μιά καὶ ἡ κουβέντα περὶ οἰκοδομῶν, πολλοὶ θὰ θεωροῦσαν βάρβαρη πράξη τὸ χτίσιμο τῶν κατοικιῶν τῶν προέδρων κυβερνήσεων μέ δανεικὰ βουλευτῶν τους καὶ διεθνῶν ἐμπόρων ὄπλων. Βάρβαρη καὶ ἡ πώληση ἀπὸ ἀντιπροέδρους κυβερνήσεων νόμων ἀντὶ τοῦ εὐτελοῦς τιμήματος τῶν δύο ἑκατομμυρίων δολλαρίων· καὶ μάλιστα νόμων ὑπὲρ ἀπατεῶνων. «...Εἴμαστε περήφανοι γιὰ τὸ παρελθόν μας...». Ὁ κ. Παπανδρέου στὴ συνέντευξη τύπου στὸ Ζάππειο μέγαρο· πρό τριῶν ἡμερῶν. Ἀπάντηση σὲ ἐρώτηση τοῦ δημοσιογράφου τῆς ΕΡΤ Δ. Μποτῶνη.

Ἀνακεφαλαιώνοντας. Ἐχετε τὴν εὐκαιρία νὰ ἐκφράσετε τὴ γνώμη σας. Ποιὸ οἰκοδομικὸ ὑλικὸ προτιμᾶτε; Αὐτὸ κατὰ τὸν κ. Παπανδρέου εἶναι τὸ διακύβευμα τῶν ἐκλογῶν τῆς μεταπροσεχοῦς Κυριακῆς. Ἐτοίμασε στὴ Δραπετσῶνα. Μέ τὸ ψηφοδέλιό σας. Δαγκωτό... Γδικωμὸς γιὰ τὴν ἐποτίμηση τοῦ ἠθους καὶ τῆς νοημοσύνης μας. Σὰς εὐχαριστῶ γιὰ τὸν κόπο σας νὰ διαβάσετε τὴν ἀπολογία μου. Καὶ παρακαλῶ γιὰ τὴν ἐπιεικῆ κρίση σας.